TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. lapkričio 13 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Reglamentas (ES) Nr. 604/2013 – Reglamentas (EB) Nr. 1560/2003 – Valstybės narės, atsakingos už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymas – Nustatymo kriterijai ir mechanizmai – Prašymas perimti savo žinion arba atsiimti prieglobsčio prašytoją – Prašomos valstybės narės neigiamas atsakymas – Pakartotinio nagrinėjimo prašymas – Reglamento Nr. 1560/2003 5 straipsnio 2 dalis – Atsakymo pateikimo terminas – Pabaiga – Pasekmės“

Sujungtose bylose C-47/17 ir C-48/17

dėl *Rechtbank Den Haag* (Hagos apylinkės teismas, Nyderlandai) 2017 m. sausio 23 ir 26 d. sprendimais, kuriuos Teisingumo Teismas gavo atitinkamai 2017 m. vasario 1 ir 3 d., pagal SESV 267 straipsnį pateiktų prašymų priimti prejudicinį sprendimą bylose

X (C-47/17),

X (C-48/17)

prieš

Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas K. Lenaerts, pirmininko pavaduotoja R. Silva de Lapuerta, kolegijų pirmininkai J.-C. Bonichot, M. Vilaras ir F. Biltgen, teisėjai E. Juhász, M. Ilešič (pranešėjas), J. Malenovský, E. Levits, L. Bay Larsen ir S. Rodin,

generalinis advokatas M. Wathelet,

posėdžio sekretorė L. Carrasco Marco, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2018 m. sausio 16 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– X (C-47/17), atstovaujamo advokato C. C. Westermann-Smit,

– X (C-48/17), atstovaujamo advokatų D. G. J. Sanderink ir A. Khalaf,

– Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos M. K. Bulterman ir M. L. Noort,

* Proceso kalba: nyderlandų.

– Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze ir R. Kanitz,

– Vengrijos vyriausybės, atstovaujamos M. M. Tátrai, M. Z. Fehér ir G. Koós,

– Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos S. Brandon, R. Fadoju ir C. Crane, padedamų baristerio D. Blundell,

– Šveicarijos vyriausybės, atstovaujamos E. Bichet,

– Europos Komisijos, atstovaujamos G. Wils ir M. Condou-Durande,

susipažinęs su 2018 m. kovo 22 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymai priimti prejudicinį sprendimą pateikti dėl 2003 m. rugsėjo 2 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1560/2003, nustatančio išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 343/2003, nustatančio valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio vienoje iš valstybių narių pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijus ir mechanizmus, taikymo taisykles (OL L 222, 2003, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 20; klaidų ištaisymas OL L 197, 2017, p. 20), iš dalies pakeisto 2014 m. sausio 30 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 118/2014 (OL L 39, 2014, p. 1) (toliau – Įgyvendinimo reglamentas), 5 straipsnio 2 dalies išaiškinimo.

2 Šie prašymai buvo pateikti nagrinėjant dviejų prieglobsčio prašytojų ir *Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie* (valstybės sekretorius saugumo ir teisingumo reikalams, Nyderlandai, toliau – valstybės sekretorius) ginčus.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

EURODAC reglamentas

3 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 603/2013 dėl *Eurodac* sistemos pirštų atspaudams lyginti sukūrimo siekiant veiksmingai taikyti Reglamentą (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai, ir dėl valstybių narių teisėsaugos institucijų bei Europolo teisėsaugos tikslais teikiamų prašymų palyginti duomenis su „Eurodac“ sistemos duomenimis ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1077/2011, kuriuo įsteigiama Europos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūra (OL L 180, 2013, p. 1, toliau – EURODAC reglamentas), 9 straipsnyje nustatyta:

„1. Kiekviena valstybė narė nedelsdama paima kiekvieno ne jaunesnio kaip 14 metų amžiaus tarptautinės apsaugos prašytojo visų pirštų atspaudus, taip pat kuo skubiau ir ne vėliau kaip per 72 valandas nuo jo tarptautinės apsaugos prašymo pateikimo, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 604/2013 20 straipsnio 2 dalyje, perduoda juos <…> į centrinę sistemą.

<…>

3. Bet kurios valstybės narės perduoti pirštų atspaudų duomenys <…> automatiškai lyginami su kitų valstybių narių perduotais ir centrinėje sistemoje jau saugomais pirštų atspaudų duomenimis.

<…>

5. Centrinė sistema atitikties arba neigiamą lyginimo rezultatą automatiškai perduoda kilmės valstybei narei. <…>

<…>“

4 EURODAC reglamento 14 straipsnyje numatyta:

„1. „Kiekviena valstybė narė nedelsdama paima kiekvieno ne jaunesnio kaip 14 metų amžiaus trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės, kuris kompetentingų kontrolės institucijų buvo sulaikytas dėl neteisėto tos valstybės narės sienos kirtimo jūra, sausuma ar oru iš trečiosios šalies ir kuris nebuvo grąžintas atgal į tą šalį arba kuris lieka valstybių narių teritorijoje ir per visą laikotarpį nuo sulaikymo iki išsiuntimo pagal sprendimą dėl jo grąžinimo nėra įkalintas, suimtas arba kitaip apribota jo laisvė, visų pirštų atspaudus.

2. Atitinkama valstybė narė kuo skubiau ir ne vėliau kaip per 72 valandas po sulaikymo momento perduoda į centrinę sistemą <…> su kiekvienu šio straipsnio 1 dalyje nurodytu atgal negrąžintu trečiosios šalies piliečiu arba asmeniu be pilietybės susijusius duomenis <…>

<…>“

Reglamentas „Dublinas III“

5 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai (OL L 180, 2013, p. 31; toliau – reglamentas „Dublinas III“), 4, 5, 7 ir 12 konstatuojamosiose dalyse įtvirtinta:

„(4) [1999 m. spalio 15 ir 16 d.] Tamperėje įvykusio [Europos Vadovų Tarybos specialaus] posėdžio išvadose taip pat konstatuojama, kad [bendrai Europos prieglobsčio sistemai] artimiausiu metu turėtų būti priskirtas aiškus ir veiksmingas valstybės narės, atsakingos už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo būdas;

(5) toks būdas ir valstybėms narėms, ir atitinkamiems asmenims turėtų būti grindžiamas objektyviais bei teisingais kriterijais. Jis pirmiausia turėtų padėti greitai nustatyti atsakingą valstybę narę, kad būtų galima garantuoti veiksmingą galimybę pradėti tarptautinės apsaugos suteikimo procedūras ir netrukdyti siekiui greitai nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymus.

<…>

(7) Stokholmo programoje Europos Vadovų Taryba pakartojo savo įsipareigojimą ne vėliau kaip 2012 m. asmenims, kuriems suteikta tarptautinė apsauga, pagal [SESV] 78 straipsnį sukurti bendrą apsaugos ir solidarumo erdvę. Be to, ji pabrėžė, kad Dublino sistema tebėra kertinis [bendros Europos prieglobsčio sistemos] akmuo, kadangi ja aiškiai paskirstoma atsakomybė tarp valstybių narių už tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimą;

<…>

(12) 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos [(OL L 180, p. 60)] turėtų būti taikoma kartu su nuostatomis dėl šiuo reglamentu reglamentuojamų procedūrinių garantijų ir nedarant poveikio toms nuostatoms, laikantis tos direktyvos taikymo apribojimų.“

6 Pagal reglamento „Dublinas III“ 2 straipsnio d punktą „tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimas – bet koks kompetentingų institucijų pagal Direktyvą 2013/32/ES ir Direktyvą 2011/95/ES atliekamas tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimas arba dėl jo priimti sprendimai ar teismo sprendimai, išskyrus atsakingos valstybės narės pagal šį reglamentą nustatymo procedūras“.

7 Reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„Jei remiantis šiame reglamente išvardytais kriterijais negalima nustatyti jokios atsakingos valstybės narės, už jo nagrinėjimą yra atsakinga pirmoji valstybė narė, kuriai buvo pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas.

Jei prašytojo neįmanoma perduoti pirmajai paskirtai atsakinga valstybei narei, nes esama pagrįstų priežasčių manyti, kad tos valstybės narės prieglobsčio procedūra ir prašytojų priėmimo sąlygos turi sisteminių trūkumų, dėl kurių esama nežmoniško ar žeminančio elgesio, kaip apibrėžta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 4 straipsnyje, rizikos, atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrą atliekanti valstybė narė toliau nagrinėja III skyriuje išdėstytus kriterijus, kad nustatytų, ar kita valstybė narė galėtų būti paskirta atsakinga.

Jei pagal šią dalį negali būti perduodama jokiai valstybei narei, paskirtai pagal III skyriuje išdėstytus kriterijus, arba pirmajai valstybei narei, kurioje pateiktas prašymas, atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrą atliekanti valstybė narė tampa atsakinga valstybe nare.“

8 Reglamento „Dublinas III“ 13 straipsnio 1 dalis suformuluota taip:

„Kai remiantis tiesioginiais ar netiesioginiais įrodymais, apibūdintais šio reglamento 22 straipsnio 3 dalyje nurodytuose dviejuose sąrašuose, įskaitant [EURODAC reglamente] nurodytus duomenis, nustatoma, kad prašytojas neteisėtai kirto valstybės narės sieną, sausuma, jūra ar oru atvykdamas iš trečiosios šalies, už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą yra atsakinga ta valstybė narė, į kurią jis taip atvyko. Tos atsakomybės nelieka praėjus 12 mėnesių nuo tokio neteisėto sienos kirtimo dienos.“

9 Reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Nukrypdama nuo 3 straipsnio 1 dalies, kiekviena valstybė narė gali nuspręsti nagrinėti trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės jai pateiktą tarptautinės apsaugos prašymą net tada, kai ji pagal šiame reglamente nustatytus kriterijus neatsako už tokį nagrinėjimą.

<…>“

10 Minėto reglamento 18 straipsnyje nustatyta:

„1. Pagal šį reglamentą atsakinga valstybė narė įpareigojama:

a) 21, 22 ir 29 straipsniuose nustatytomis sąlygomis perimti savo žinion prašytoją, prašymą pateikusį kitoje valstybėje narėje;

b) 23, 24, 25 ir 29 straipsniuose nustatytomis sąlygomis atsiimti prašytoją, kurio prašymas yra nagrinėjamas ir kuris paprašė tarptautinės apsaugos kitoje valstybėje narėje arba be teisę gyventi šalyje patvirtinančio dokumento yra kitoje valstybėje narėje;

<…>

2. Į 1 dalies a ir b punktų taikymo sritį patenkančiais atvejais atsakinga valstybė narė nagrinėja prašytojo tarptautinės apsaugos prašymą arba užbaigia jo nagrinėjimą.

<…>“

11 To paties reglamento 20 straipsnio 1 ir 5 dalyse numatyta:

„1. Atsakingos valstybės narės nustatymo procedūra prasideda, kai tik valstybei narei pirmą kartą pateikiamas tarptautinės apsaugos prašymas.

<…>

5. Prašytoją, kuris atsakingos valstybės narės nustatymo metu atsiėmė pirmąjį kitoje valstybėje narėje pateiktą prašymą, yra kitoje valstybėje narėje be teisę gyventi šalyje patvirtinančio dokumento arba kuris joje pateikia tarptautinės apsaugos prašymą, laikydamasi 23, 24, 25 ir 29 straipsniuose nustatytų sąlygų, atsiima valstybė narė, kuriai tas tarptautinės apsaugos prašymas buvo pateiktas pirmiausiai, kad būtų baigta atsakingos valstybės narės nustatymo procedūra.

<…>“

12 Reglamento „Dublinas III“ 21 straipsnyje nustatyta:

„1. Jei valstybė narė, kuriai buvo pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas, mano, kad už to prašymo nagrinėjimą yra atsakinga kita valstybė narė, ji gali kuo skubiau ir jokiu būdu ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo to prašymo pateikimo, kaip apibrėžta 20 straipsnio 2 dalyje, dienos paprašyti, kad ta kita valstybė narė perimtų prašytoją savo žinion.

Nepaisant pirmos pastraipos, nustačius atitiktį sistemoje „Eurodac“ lyginant su duomenimis, įregistruotais pagal [EURODAC reglamento] 14 straipsnį, prašymas siunčiamas per du mėnesius nuo to atitikties rezultato gavimo pagal to reglamento 15 straipsnio 2 dalį.

Jei prašymas perimti prašytoją savo žinion per pirmoje ir antroje pastraipose nustatytus laikotarpius nepateikiamas, atsakomybė už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą tenka valstybei, kurioje prašymas buvo pateiktas.

2. Prašančioji valstybė narė gali prašyti skubaus atsakymo, jei tarptautinės apsaugos prašymas buvo pateiktas po to, kai asmeniui buvo neleista atvykti arba pasilikti, kai jis buvo sulaikytas už neteisėtą buvimą [šalyje] arba kai jam buvo įteiktas arba įvykdytas sprendimas dėl išsiuntimo.

Prašyme nurodoma, dėl kokių priežasčių reikalingas skubus atsakymas ir per kiek laiko tikimasi jo sulaukti. Tas laikotarpis yra ne trumpesnis kaip viena savaitė.

3. 1 ir 2 dalyse nurodytais atvejais prašymas, kad kita valstybė narė perimtų prašytoją savo žinion, pateikiamas naudojant standartinę formą, pridedami tiesioginiai ar netiesioginiai įrodymai, apibūdinti 22 straipsnio 3 dalyje nurodytuose dviejuose sąrašuose, ir (arba) svarbios ištraukos iš prašytojo pareiškimo, leidžiantys prašomos valstybės narės valdžios institucijoms pasitikrinti, ar ji yra atsakinga pagal šiame reglamente nustatytus kriterijus.

Komisija, priimdama įgyvendinimo aktus, patvirtina vienodas prašymų perimti savo žinion parengimo ir pateikimo sąlygas. <…>“

13 Reglamento „Dublinas III“ 22 straipsnyje nustatyta:

„1. Prašoma valstybė narė atlieka reikalingus patikrinimus ir sprendimą dėl prašymo perimti prašytoją savo žinion pateikia per du mėnesius nuo prašymo gavimo dienos.

<…>

3. Komisija, priimdama įgyvendinimo aktus, sudaro ir periodiškai peržiūri du sąrašus, kuriuose nurodomi svarbūs tiesioginių ir netiesioginių įrodymų elementai <…>.

<…>

6. Tais atvejais, kai prašančioji valstybė narė prašo skubaus atsakymo pagal 21 straipsnio 2 dalį, prašoma valstybė narė visaip stengiasi laikytis prašomo termino. Išimtiniais atvejais, kai galima įrodyti, kad prašymo perimti prašytoją savo žinion nagrinėjimas yra itin sudėtingas, prašoma valstybė narė gali duoti savo atsakymą praėjus prašomam terminui, bet visais atvejais per mėnesį. Esant tokiai situacijai, prašoma valstybė narė prašančiajai valstybei narei per ankščiau nustatytą laikotarpį turi pranešti apie savo sprendimą nukelti atsakymo pateikimo terminą vėlesniam negu buvo prašyta laikui.

7. Tai, kad sprendimas nepriimamas per 1 dalyje nustatytą dviejų mėnesių laikotarpį ir per 6 dalyje minėtą vieno mėnesio laikotarpį, prilygsta prašymo priėmimui ir reiškia pareigą perimti asmenį savo žinion, taip pat pareigą tinkamai pasirūpinti atvykimo organizavimu.“

14 Reglamento „Dublinas III“ 23 straipsnyje numatyta:

„1. Kai valstybė narė, kurioje 18 straipsnio 1 dalies b, c arba d punkte nurodytas asmuo pateikė naują tarptautinės apsaugos prašymą, mano, kad kita valstybė narė atsakinga pagal 20 straipsnio 5 dalį ir 18 straipsnio 1 dalies b, c arba d punktus, ji gali paprašyti tos kitos valstybės narės tą asmenį atsiimti.

2. Prašymas atsiimti pateikiamas kuo skubiau, tačiau bet kuriuo atveju ne vėliau kaip per du mėnesius nuo pranešimo apie atitiktį sistemoje „Eurodac“ gavimo pagal [EURODAC reglamento] 9 straipsnio 5 dalį.

Jeigu prašymas atsiimti grindžiamas ne iš sistemos „Eurodac“ gautais duomenimis, o kitais įrodymais, jis per tris mėnesius nuo tarptautinės apsaugos prašymo pateikimo dienos, kaip apibrėžta 20 straipsnio 2 dalyje, išsiunčiamas prašomai valstybei narei.

3. Kai prašymas atsiimti nepateikiamas per 2 dalyje nustatytus laikotarpius, atsakomybė už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą tenka valstybei narei, kurioje pateiktas tas naujas prašymas.

4. Prašymas atsiimti pateikiamas naudojant standartinę formą ir apima tiesioginius ar netiesioginius įrodymus, kaip aprašyta dviejuose 22 straipsnio 3 dalyje minėtuose sąrašuose, ir (arba) svarbias ištraukas iš atitinkamo asmens pareiškimų, leidžiančius prašomos valstybės narės valdžios institucijoms pasitikrinti, ar ji yra atsakinga, remiantis šiame reglamente nustatytais kriterijais.

Komisija, priimdama įgyvendinimo aktus, patvirtina vienodas prašymų atsiimti rengimo ir pateikimo sąlygas. <…>“

15 Reglamento „Dublinas III“ 25 straipsnyje skelbiama:

„1. Prašoma valstybė narė atlieka reikalingus patikrinimus ir kuo skubiau, tačiau bet kuriuo atveju ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo prašymo gavimo dienos, priima sprendimą dėl prašymo atsiimti atitinkamą asmenį. Jei prašymas yra grindžiamas duomenimis, gautais iš sistemos „Eurodac“, tas terminas sutrumpinamas iki dviejų savaičių.

2. Nesiėmus veiksmų per 1 dalyje minėtą vieno mėnesio ar dviejų savaičių laikotarpį, laikoma, kad su prašymu sutinkama ir prisiimama pareiga atsiimti atitinkamą asmenį, taip pat pareiga tinkamai pasirūpinti atvykimo organizavimu.“

16 Reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnyje numatyta:

„1. Prašytojas <…> iš prašančiosios valstybės narės atsakingai valstybei narei perduodamas pagal prašančiosios valstybės narės nacionalinę teisę, atitinkamoms valstybėms narėms pasikonsultavus, kiek praktiškai įmanoma greičiau, bet ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo kitos valstybės narės prašymo atitinkamą asmenį perimti savo žinion arba atsiimti gavimo [nuo kitos valstybės narės sutikimo patenkinti prašymą atitinkamą asmenį perimti savo žinion arba atsiimti] arba nuo galutinio sprendimo dėl skundo ar peržiūrėjimo priėmimo, jei sprendimo vykdymas buvo sustabdytas <…>.

<…>

2. Tais atvejais, kai perdavimas per šešis mėnesius neįvyksta, atsakinga valstybė narė atleidžiama nuo pareigų atitinkamą asmenį perimti savo žinion arba atsiimti, o atsakomybė pereina prašančiajai valstybei narei. Šis terminas gali būti pratęstas ne ilgiau kaip iki vien[ų] metų, jei perdavimas negalėjo įvykti dėl atitinkamo asmens įkalinimo, arba ne ilgiau kaip iki aštuoniolikos mėnesių, jei atitinkamas asmuo slapstosi.

<…>“

17 Pagal reglamento „Dublinas III“ II priede pateiktą atitikties lentelę 2003 m. vasario 18 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 343/2003, nustatančio valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio vienoje iš valstybių narių pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijus ir mechanizmus (OL L 50, 2003, p. 1, toliau – reglamentas „Dublinas II“), kuris buvo panaikintas ir pakeistas reglamentu „Dublinas III“,18 straipsnis ir 20 straipsnio 1 dalies b punktas atitinka reglamento „Dublinas III“ 22 straipsnį ir 25 straipsnio 1 dalį.

Įgyvendinimo reglamentas

18 Pagal Įgyvendinimo reglamento preambulę jis buvo priimtas „atsižvel[giant] į [reglamentą „Dublinas II“], ypač į jo 15 straipsnio 5 dalį, 17 straipsnio 3 dalį, 18 straipsnio 3 dalį, 19 straipsnio 3 ir 5 dalis, 20 straipsnio 1, 3 ir 4 dalis, ir 22 straipsnio 2 dalį“.

19 Įgyvendinimo reglamento 5 straipsnyje skelbiama:

„1. Jei, atlikus patikrinimą, prašomos valstybės narės nuomone, pateiktų įrodymų nepakanka jos atsakomybei prisiimti, prašančiajai valstybei narei siunčiamame neigiamame atsakyme turi būti išsamiai išvardytos tokio atsisakymo priežastys.

2. Jei prašančios valstybės narės nuomone toks atsisakymas paremtas neteisingu įvertinimu arba jei ji gali pateikti papildomų įrodymų, ji gali prašyti pakartotinai nagrinėti jos prašymą. Tai turi būti atlikta ne vėliau kaip per tris savaites gavus neigiamą atsakymą. Prašoma valstybė narė turi stengtis atsakyti per dvi savaites. Bet kokiu atveju, ši papildoma procedūra neturi viršyti laiko ribų [neturi viršyti terminų], nustatytų [reglamento „Dublinas II“] 18 straipsnio 1 ir 6 dalyse ir 20 straipsnio 1 dalies b punkte.“

20 Įgyvendinimo reglamento X priedo A dalyje pateikiama informacija tarptautinės apsaugos prašytojams apie reglamentą „Dublinas III“. Skyriuje „Kiek laiko užtruks nuspręsti, kuri šalis nagrinės mano prašymą? Kiek laiko užtruks išnagrinėti mano prašymą?“, be kita ko, išdėstyta, kad „[v]isa [reglamente „Dublinas III“ nustatyta] procedūra iki jūsų perkėlimo į tą šalį įprastomis aplinkybėmis gali užtrukti iki

11 mėnesių. Tada jūsų prieglobsčio prašymas bus nagrinėjamas atsakingoje šalyje. Jei slėpsitės nuo valdžios institucijų, būsite įkalintas ar sulaikytas arba apskųsite sprendimą dėl perdavimo, šis laikotarpis gali būti kitoks“. Šio priedo B dalyje, kurioje pateikta informacija apie šią procedūrą tarptautinės apsaugos prašytojams, kuriems taikoma minėta procedūra, šiuo klausimu išsamiau išdėstyti prašymo atsiimti arba perimti savo žinion bei atsakymo į tokį prašymą ir atitinkamo asmens perdavimo terminai.

Nyderlandų teisė

Bendrasis administracinio proceso įstatymas

21 *Algemene wet bestuursrecht* (Bendrasis administracinio proceso įstatymas) 4:17 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad, jei administracinė institucija laiku nepriima sprendimo dėl prašymo, ji turi sumokėti baudą prašytojui už kiekvieną pavėluotą dieną, tačiau šis laikotarpis negali būti ilgesnis nei 42 dienos. Šio įstatymo 4:17 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad baudos dydis yra 20 EUR per dieną už pirmąsias keturiolika vėlavimo dienų, 30 EUR per dieną už kitas keturiolika dienų ir 40 EUR per dieną už likusias dienas. Pagal minėto įstatymo 4:17 straipsnio 3 dalį pirmoji diena, nuo kurios skaičiuojama mokėtina bauda, yra ta diena, kai pasibaigia dviejų savaičių terminas, pradedamas skaičiuoti kitą dieną po nustatyto termino sprendimui priimti pasibaigimo ir kai administracinė institucija gauna prašytojo išsiųstą oficialų pranešimą. To paties įstatymo 4:17 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad skundo dėl sprendimo nepriėmimo laiku pareiškimas nesustabdo baudos mokėjimo. Pagal Bendrojo administracinio proceso įstatymo 4:17 straipsnio 6 dalies c punktą bauda nemokama, jeigu prašymas yra akivaizdžiai nepriimtinas arba akivaizdžiai nepagrįstas.

22 Minėto įstatymo 6:2 straipsnio b punkte numatyta:

„Taikant teisės aktų nuostatas dėl ieškinių ir skundų, sprendimo nepriėmimas per nustatytą terminą prilygsta sprendimui.“

23 To paties įstatymo 6:12 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„Skundas gali būti pareikštas, jeigu administracinė institucija laiku nepriima sprendimo ir pasibaigė dviejų savaičių terminas, kuris pradedamas skaičiuoti kitą dieną po tos dienos, kai suinteresuotasis asmuo raštu pranešė administracinei institucijai apie jos neveikimą.“

24 Bendrojo administracinio proceso įstatymo 8:55b straipsnio 1 dalyje įtvirtinta:

„Jei skundas pareikštas dėl sprendimo nepriėmimo laiku, administracinis teismas pagal [šio įstatymo] 8:54 straipsnį priima sprendimą per aštuonias savaites nuo skundo gavimo dienos ir [šio įstatymo] 6:5 straipsnyje nurodytų kriterijų įvykdymo, nebent jis mano, kad bylą reikia išnagrinėti per teismo posėdį.“

25 Bendrojo administracinio proceso įstatymo 8:55*c* straipsnyje numatyta:

„Administracinis teismas, jeigu jo prašoma ir jei skundas yra pagrįstas, taip pat nustato mokėtinos baudos dydį.“

26 Pagal minėto įstatymo 8:55d straipsnio 1 dalį, jei skundas yra pagrįstas ir dar nepranešta apie jokį administracinės institucijos sprendimą, administracinis teismas jai nurodo pranešti apie sprendimą per dvi savaites, kurios pradedamos skaičiuoti kitą dieną nuo teismo sprendimo įteikimo. Pagal šio straipsnio 2 dalį administracinis teismas savo sprendimu skiria papildomą baudą už kiekvieną administracinės institucijos pavėluotą dieną įvykdyti teismo sprendimą.

Įstatymas dėl užsieniečių

27 Pagrindinės bylos faktinėms aplinkybėms taikytinos *Vreemdelingenwet 2000* (2000 m. Įstatymas dėl užsieniečių, toliau – Įstatymas dėl užsieniečių) redakcijos 30 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad prašymas išduoti prieglobsčio prašytojo leidimą laikinai gyventi šalyje nenagrinėjamas, jei pagal reglamentą „Dublinas III“ nustatoma, kad už prašymo nagrinėjimą yra atsakinga kita valstybė narė.

28 Įstatymo dėl užsieniečių 42 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad sprendimas turi būti priimtas per šešis mėnesius nuo prieglobsčio prašytojo prašymo išduoti leidimą laikinai gyventi šalyje gavimo.

29 Minėto įstatymo 42 straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad šio straipsnio 1 dalyje nurodytas terminas gali būti pratęstas ne ilgiau kaip devyniems mėnesiams, jeigu:

„a. atvejis susijęs su sudėtingais faktiniais ir (arba) teisiniais klausimais;

b. prašymą vienu metu pateikia daug užsieniečių, todėl praktiškai labai sunku baigti procedūrą per šešių mėnesių terminą; arba

c. dėl vėlavimo išnagrinėti prašymą kaltas užsienietis.“

30 Įstatymo dėl užsieniečių 42 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad, jei nagrinėjant prašymą išduoti leidimą laikinai gyventi šalyje prašant prieglobsčio pagal šio įstatymo 30 straipsnį nagrinėjamas klausimas, ar šį prašymą reikia nagrinėti, ar ne, 1 dalyje nurodytas terminas pradedamas skaičiuoti tik nuo tada, kai pagal reglamentą „Dublinas III“ nustatoma, kad už prašymo nagrinėjimą yra atsakinga Nyderlandų Karalystė.

Pagrindinės bylos ir prejudiciniai klausimai

Byla C-47/17

31 2016 m. sausio 24 d. pareiškėjas pagrindinėje byloje, Sirijos pilietis, pateikė Nyderlanduose valstybės sekretoriui prašymą išduoti prieglobsčio prašytojui skirtą leidimą laikinai gyventi šalyje.

32 Tą pačią dieną valstybės sekretorius, patikrinęs „Eurodac“ duomenų bazę, gavo pranešimą apie atitiktį, rodantį, kad šis pareiškėjas 2016 m. sausio 22 d. buvo pateikęs tarptautinės apsaugos prašymą Vokietijoje, nors suinteresuotasis asmuo tai ginčija.

33 2016 m. kovo 24 d. valstybės sekretorius Vokietijos valdžios institucijoms pateikė prašymą atsiimti pareiškėją pagrindinėje byloje pagal reglamento „Dublinas III“ 18 straipsnio 1 dalies b punktą.

34 2016 m. balandžio 7 d. raštu Vokietijos valdžios institucijos atmetė prašymą atsiimti. Šiame rašte nurodyta, kad Vokietijos valdžios institucijos pateikė neigiamą atsakymą, siekdamos laikytis atsakymo pateikimo termino, numatyto reglamento „Dublinas III“ 25 straipsnio 1 dalyje, nes atsakymui pateikti buvo reikalinga Vokietijoje atlikti išsamesnį tyrimą, apie kurį Nyderlandų valdžios institucijos bus informuotos, todėl joms nereikia dar kartą pateikti prašymo.

35 2016 m. balandžio 14 d. valstybės sekretorius Vokietijos valdžios institucijoms pateikė pakartotinio nagrinėjimo prašymą; į jį nebuvo atsakyta.

36 2016 m. rugpjūčio 29 d. raštu pareiškėjas pagrindinėje byloje paprašė valstybės sekretoriaus išnagrinėti jo prašymą ir laikyti 2016 m. balandžio 7 d. Vokietijos valdžios institucijų atsisakymą galutiniu. Valstybės sekretorius nepateikė atsakymo dėl šio prašymo esmės.

37 2016 m. lapkričio 17 d. pareiškėjas pagrindinėje byloje pateikė skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, nurodydamas, kad per nustatytą terminą nebuvo priimta sprendimo dėl jo prašymo išduoti prieglobsčio prašytojui skirtą leidimą laikinai gyventi šalyje, ir paprašė šio teismo skirti valstybės sekretoriui baudą, skaičiuojamą nuo tos dienos, kai šis nepriėmė sprendimo, kurį turėjo priimti, įpareigoti jį priimti sprendimą per teismo nustatytą terminą ir kartu su šiuo įpareigojimu skirti papildomą 100 eurų baudą už kiekvieną pavėluotą dieną.

38 2016 m. gruodžio 22 d. valstybės sekretorius prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui pranešė, kad 2016 m. gruodžio 14 d. atsiėmė Vokietijos valdžios institucijoms pateiktą prašymą atsiimti ir kad pareiškėjo pagrindinėje byloje prašymas dabar bus nagrinėjamas pagal *Nederlandse Algemene Asielprocedure* (Nyderlandų bendra prieglobsčio procedūra).

39 Pagrindinės bylos šalys nesutaria, ar per tą laiką pasibaigė terminas, per kurį valstybės sekretorius turėjo priimti sprendimą dėl pareiškėjo pagrindinėje byloje 2016 m. sausio 24 d. pateikto prašymo išduoti prieglobsčio prašytojui skirtą leidimą laikinai gyventi šalyje.

40 Šiuo klausimu pareiškėjas pagrindinėje byloje, be kita ko, teigia, kad, pasibaigus reglamente „Dublinas III“ nustatytiems atsiėmimo procedūros terminams, turėjo būti nustatyta už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą atsakinga valstybė narė. Jei prašomoji valstybė narė per nustatytus terminus pateikia neigiamą atsakymą į prašymą atsiimti, nuo to momento atsakomybė tenka prašančiajai valstybei narei. Todėl šešių mėnesių terminas sprendimui dėl prieglobsčio prašymo priimti pradedamas skaičiuoti nuo šio momento. Kadangi 2016 m. balandžio 7 d. Vokietijos valdžios institucijos atmetė prašymą atsiimti, nuo tos pačios dienos už pareiškėjo prieglobsčio prašymo nagrinėjimą tapo atsakinga Nyderlandų Karalystė, todėl terminas sprendimui dėl šio prašymo priimti pasibaigė 2016 m. spalio 7 d.

41 Valstybės sekretoriaus teigimu, atvirkščiai, terminas sprendimui dėl šio prašymo priimti buvo pradėtas skaičiuoti tik nuo 2016 m. gruodžio 14 d., kai Nyderlandų Karalystė pripažino savo atsakomybę už jo nagrinėjimą.

42 Tokiomis aplinkybėmis *rechtbank Den Haag* (Hagos apylinkės teismas, Nyderlandai) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar, atsižvelgiant į [reglamento „Dublinas III] ir [Direktyvos 2013/32] tikslą, turinį ir taikymo sritį, prašomoji valstybė narė turi atsakyti į [Įgyvendinimo reglamento] 5 straipsnio 2 dalyje numatytą pakartotinio nagrinėjimo prašymą per dvi savaites?

2. Jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai, ar, atsižvelgiant į [Įgyvendinimo reglamento] 5 straipsnio 2 dalies paskutinį sakinį, reikia taikyti [reglamento „Dublinas II“] 20 straipsnio 1 dalies b punkte (dabar – [reglamento „Dublinas III“] 25 straipsnio 1 dalis) numatytą maksimalų vieno mėnesio terminą?

3. Jei į pirmąjį ir antrąjį klausimus būtų atsakyta neigiamai, ar prašomoji valstybė narė, atsižvelgiant į Įgyvendinimo reglamento 5 straipsnio 2 dalyje vartojamus žodžius „turi stengtis“, turi pagrįstą laikotarpį atsakyti į pakartotinio nagrinėjimo prašymą?

4. Jei prašomoji valstybė narė turi faktiškai atsakyti į Įgyvendinimo reglamento 5 straipsnio 2 dalyje numatytą pakartotinio nagrinėjimo prašymą per pagrįstą laikotarpį, ar daugiau kaip šeši mėnesiai, kaip yra pagrindinėje byloje, yra pagrįstas laikotarpis? Jei atsakymas į šį klausimą yra neigiamas, kaip reikia suprasti „pagrįstą laikotarpį“?

5. Jei prašomoji valstybė narė neatsako į pakartotinio nagrinėjimo prašymą nei per dvi savaites, nei per mėnesį, nei per pagrįstą laikotarpį, kokių tai sukelia pasekmių? Ar prašančioji valstybė narė tokiu atveju yra atsakinga už užsieniečio pateikto prieglobsčio prašymo esmės nagrinėjimą, o gal už tai yra atsakinga prašomoji valstybė narė?

6. Jei reikia manyti, kad, kai laiku neatsakoma į Įgyvendinimo reglamento 5 straipsnio 2 dalyje numatytą pakartotinio nagrinėjimo prašymą, prašomoji valstybė narė tampa atsakinga už prieglobsčio prašymo esmės nagrinėjimą, per kokį terminą prašančioji valstybė narė, t. y. atsakovas pagrindinėje byloje, turi pateikti šią informaciją užsieniečiui?“

Byla C-48/17

43 2015 m. rugsėjo 22 d. pareiškėjas pagrindinėje byloje, Eritrėjos pilietis, pateikė valstybės sekretoriui prašymą išduoti prieglobsčio prašytojui skirtą leidimą laikinai gyventi Nyderlanduose. Iš „Eurodac“ sistemos duomenų bazės matyti, kad 2015 m. birželio 9 d. jis jau buvo pateikęs tarptautinės apsaugos prašymą Šveicarijoje. Be to, iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad pareiškėjas pagrindinėje byloje per Vidužemio jūrą 2015 m. gegužės mėn. pabaigoje atvyko į Italiją, tačiau šioje valstybėje jo pirštų atspaudai nebuvo paimti ir jis čia, atrodo, nepateikė tarptautinės apsaugos prašymo.

44 2015 m. lapkričio 20 d. valstybės sekretorius Šveicarijos valdžios institucijoms pateikė prašymą atsiimti pareiškėją pagrindinėje byloje pagal reglamento „Dublinas III“ 18 straipsnio 1 dalies b punktą.

45 2015 m. lapkričio 25 d. Šveicarijos valdžios institucijos šį prašymą atmetė tuo pagrindu, kad per už Šveicarijoje pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrą šios valdžios institucijos jau buvo pateikusios Italijos valdžios institucijoms prašymą perimti savo žinion arba atsiimti šį asmenį; į šį prašymą nebuvo atsakyta, todėl nuo 2015 m. rugsėjo 1 d. Italijos Respublika tapo atsakinga už šio prašymo nagrinėjimą.

46 2015 m. lapkričio 27 d. valstybės sekretorius kreipėsi į Italijos valdžios institucijas atsiimti pareiškėją pagrindinėje byloje.

47 2015 m. lapkričio 30 d. Italijos valdžios institucijos atmetė šį prašymą.

48 2015 m. gruodžio 1 d. valstybės sekretorius Italijos valdžios institucijoms pateikė pakartotinio nagrinėjimo prašymą, o 2016 m. sausio 18 d. išsiuntė priminimo raštą šioms valdžios institucijoms.

49 2016 m. sausio 26 d. Italijos valdžios institucijos sutiko patenkinti šį prašymą.

50 2016 m. balandžio 19 d. valstybės sekretorius atsisakė nagrinėti pareiškėjo pagrindinėje byloje pateiktą prašymą dėl prieglobsčio prašytojui skirto leidimo laikinai gyventi šalyje, remdamasis tuo, kad už minėto prašymo nagrinėjimą atsakinga Italijos Respublika.

51 Pareiškėjas pagrindinėje byloje apskundė šį sprendimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui. Be to, jis laikinąsias apsaugos priemones taikančiam teisėjui pateikė prašymą skirti laikinąją apsaugos priemonę ir uždrausti valstybės sekretoriui išsiųsti jį iš šalies, kol nepasibaigs keturių savaičių terminas, skaičiuojamas nuo tos dienos, kai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas priims sprendimą dėl skundo. 2016 m. birželio 30 d. nutartimi laikinąsias apsaugos priemones taikantis teisėjas tenkino šį prašymą skirti laikinąją apsaugos priemonę.

52 Pagrindinės bylos šalys nesutaria, be kita ko, dėl klausimo, ar atsakovas tapo atsakingas už pareiškėjo pagrindinėje byloje pateikto prašymo išduoti prieglobsčio prašytojui skirtą leidimą laikinai gyventi šalyje nagrinėjimą, nes Italijos valdžios institucijos, iš pradžių atmetusios valstybės sekretoriaus prašymą perimti savo žinion arba atsiimti atitinkamą asmenį, per nustatytą terminą neatsakė į pakartotinio nagrinėjimo prašymą.

53 Tokiomis aplinkybėmis *rechtbank Den Haag* (Hagos apylinkės teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šešis prejudicinius klausimus, kurie iš esmės yra identiški byloje C-47/17 pateiktiems klausimams, atsižvelgiant į tai, kad, pirma, ketvirtajame klausime minėtas terminas buvo pritaikytas byloje C-48/17 nagrinėjamai situacijai, t. y. nurodyta septynios su puse savaitės, ir, antra, penktajame klausime šioje byloje nurodoma prielaida dėl daugiau kaip dviejų savaičių arba pagrįsto laiko termino.

Procesas Teisingumo Teisme

54 2017 m. vasario 13 d. Teisingumo Teismo pirmininko sprendimu bylos C-47/17 ir C-48/17 buvo sujungtos, kad būtų bendrai vykdomos rašytinė ir žodinė proceso dalys ir priimtas sprendimas.

55 Prašyme priimti prejudicinį sprendimą jį pateikęs teismas paprašė taikyti Teisingumo Teismo procedūros reglamento 105 straipsnio 1 dalyje numatytą pagreitintą procedūrą. 2017 m. kovo 15 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi *X* (C-47/17 ir C-48/17, nepaskelbta Rink., EU:C:2017:224) šis prašymas buvo atmestas. Nors iš pradžių vis dėlto buvo nuspręsta suteikti šioms byloms pirmenybę dėl pareiškėjo pagrindinėje byloje C-47/17 situacijos, savo rašytinėse pastabose Teisingumo Teismui jis nurodė, kad, pateikus prašymą priimti prejudicinį sprendimą, Nyderlandų valdžios institucijos patenkino jo prieglobsčio prašymą, todėl ginčas pagrindinėje byloje dabar liko tik dėl piniginės kompensacijos už tai, kad sprendimas dėl šio prašymo nebuvo priimtas per nustatytus terminus. Tokiomis aplinkybėmis nebebuvo pagrįsta teikti pirmenybę, todėl buvo nuspręsta jos nebeteikti ir bylas nagrinėti įprasta tvarka.

Dėl prejudicinių klausimų

56 Savo klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Įgyvendinimo reglamento 5 straipsnio 2 dalį reikia aiškinti taip, kad, nustatant valstybę narę, atsakingą už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, valstybė narė, kuri gavo prašymą atsiimti arba perimti savo žinion pagal reglamento „Dublinas III“ 21 arba 23 straipsnį, pateikė neigiamą atsakymą per šio reglamento 22 arba 25 straipsnyje nustatytus terminus ir vėliau gavo pakartotinio nagrinėjimo prašymą pagal 5 straipsnio 2 dalį, turi į jį atsakyti per tam tikrą laikotarpį. Jis klausia, jei taip, koks tai yra terminas ir kokios yra prašomos valstybės narės atsakymo į prašančiosios valstybės pakartotinio nagrinėjimo prašymą nepateikimo per minėtą terminą pasekmės.

57 Šiuo klausimu reikia priminti, kad perėmimo savo žinion ir atsiėmimo procedūros būtinai turi būti vykdomos laikantis taisyklių, išdėstytų, be kita ko, reglamento „Dublinas III“ VI skyriuje, ir šios procedūros turi būti vykdomos visų pirma laikantis griežtų terminų (šiuo klausimu žr. 2017 m. liepos 26 d. Sprendimo *Mengesteab*, C-670/16, EU:C:2017:587, 49 ir 50 punktus ir 2018 m. sausio 25 d. Sprendimo *Hasan*, C-360/16, EU:C:2018:35, 60 punktą).

58 Reglamento „Dublinas III“ 21 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad prašymas perimti asmenį savo žinion turi būti pateiktas kuo skubiau ir jokiu būdu ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo tarptautinės apsaugos prašymo pateikimo dienos. Neatsižvelgiant į šį pirmąjį terminą, nustačius atitiktį sistemoje „Eurodac“ lyginant su duomenimis, įregistruotais pagal EURODAC reglamento 14 straipsnį, šis prašymas turi būti pateiktas per du mėnesius nuo to atitikties rezultato gavimo.

59 Analogiškai reglamento „Dublinas III“ 23 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad prašymas atsiimti pateikiamas kuo skubiau, tačiau bet kuriuo atveju ne vėliau kaip per du mėnesius nuo pranešimo apie atitiktį sistemoje „Eurodac“ gavimo pagal EURODAC reglamento 9 straipsnio 5 dalį. Jeigu prašymas atsiimti grindžiamas ne iš sistemos „Eurodac“ gautais duomenimis, o kitais įrodymais, jis per tris mėnesius nuo tarptautinės apsaugos prašymo pateikimo dienos, kaip apibrėžta 20 straipsnio 2 dalyje, išsiunčiamas prašomai valstybei narei.

60 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas apibrėžė šių terminų nesilaikymo pasekmes reglamento „Dublinas III“ 21 straipsnio 1 dalies trečioje pastraipoje ir 23 straipsnio 3 dalyje nustatęs, kad, jeigu minėti prašymai per nurodytus terminus nepateikiami, atsakomybė už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą tenka prašančiajai valstybei narei.

61 Be to, Sąjungos teisės aktų leidėjas nustatė tokius imperatyvius atsakymo į prašymą perimti savo žinion ar atsiimti terminus ir jų pabaigos pasekmes.

62 Iš tiesų, pirma, kalbant apie atsakymą į prašymą perimti savo žinion, pasakytina, jog reglamento „Dublinas III“ 22 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad prašoma valstybė narė atlieka reikalingus patikrinimus ir sprendimą priima per du mėnesius nuo prašymo gavimo.

63 Pagal reglamento „Dublinas III“ 22 straipsnio 6 dalį tais atvejais, kai prašančioji valstybė narė prašo skubaus atsakymo pagal šio reglamento 21 straipsnio 2 dalį, prašoma valstybė narė visaip stengiasi laikytis prašomo termino, kuris turi būti ne trumpesnis kaip viena savaitė. Išimtiniais atvejais, kai galima įrodyti, kad prašymo perimti tarptautinės apsaugos prašytoją savo žinion nagrinėjimas yra itin sudėtingas, prašoma valstybė narė gali duoti savo atsakymą praėjus prašomam terminui, bet visais atvejais per mėnesį. Esant tokiai situacijai, prašoma valstybė narė prašančiajai valstybei narei per anksčiau nustatytą laikotarpį turi pranešti apie savo sprendimą nukelti atsakymo pateikimo terminą vėlesniam negu buvo prašyta laikui.

64 Pagal reglamento „Dublinas III“ 22 straipsnio 7 dalį tai, kad sprendimas nepriimamas per šio straipsnio 1 dalyje nustatytą dviejų mėnesių laikotarpį ar per šio straipsnio 6 dalyje minėtą vieno mėnesio laikotarpį, prilygsta prašymo priėmimui ir reiškia pareigą perimti asmenį savo žinion, taip pat pareigą tinkamai pasirūpinti atvykimo organizavimu.

65 Antra, kiek tai susiję su atsakymu į prašymą atsiimti, reglamento „Dublinas III“ 25 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad prašoma valstybė narė atlieka reikalingus patikrinimus ir kuo skubiau, tačiau bet kuriuo atveju ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo prašymo gavimo dienos priima sprendimą dėl prašymo atsiimti atitinkamą asmenį. Jei prašymas yra grindžiamas duomenimis, gautais iš sistemos „Eurodac“, tas terminas sutrumpinamas iki dviejų savaičių.

66 Pagal reglamento „Dublinas III“ 25 straipsnio 2 dalį, nesiėmus veiksmų per šio straipsnio 1 dalyje minėtą vieno mėnesio ar dviejų savaičių laikotarpį, laikoma, kad su prašymu sutinkama ir prisiimama pareiga atsiimti atitinkamą asmenį, taip pat pareiga tinkamai pasirūpinti atvykimo organizavimu.

67 Atsižvelgiant į reglamento „Dublinas III“ 22 straipsnio 7 dalyje ir 25 straipsnio 2 dalyje numatytas atsakymo į prašymą atsiimti arba perimti savo žinion nepateikimo per šio reglamento 22 straipsnio 1 ir 6 dalyse ir šio reglamento 25 straipsnio 1 dalyje nustatytus terminus pasekmes, svarbu pabrėžti, kad jos negali būti apeinamos išsiunčiant tik formalų atsakymą prašančiajai valstybei narei. Iš tiesų iš 22 straipsnio 1 dalies ir 25 straipsnio 1 dalies aiškiai matyti, kad prašoma valstybė narė privalo laikydamasi šių imperatyvių terminų atlikti bet kokius reikalingus patikrinimus, kad galėtų priimti sprendimą dėl prašymo perimti savo žinion arba atsiimti. Įgyvendinimo reglamento 5 straipsnio 1 dalyje nurodyta, be kita ko, kad neigiamas atsakymas į tokį prašymą turi būti visapusiškai pagrįstas ir išsamiai paaiškinti atsisakymo priežastis.

68 Vis dėlto pagal reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio 2 dalį, kai perdavimas per šešis mėnesius neįvyksta, atsakinga valstybė narė atleidžiama nuo pareigų atitinkamą asmenį perimti savo žinion arba atsiimti, o atsakomybė pereina prašančiajai valstybei narei. Šis terminas gali būti pratęstas ne ilgiau kaip iki vienų metų, jei perdavimas negalėjo įvykti dėl atitinkamo asmens įkalinimo, arba ne ilgiau kaip iki aštuoniolikos mėnesių, jei atitinkamas asmuo slapstosi.

69 Iš šio sprendimo 58–68 punktuose nurodytų nuostatų matyti, kad jose Sąjungos teisės aktų leidėjas nustatė kelis perėmimo savo žinion ir atsiėmimo procedūrų imperatyvius terminus, kuriais iš esmės prisidedama prie reglamento „Dublinas III“ 5 konstatuojamojoje dalyje įtvirtinto tikslo greitai nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymus įgyvendinimo, užtikrindami, jog šios procedūros bus įgyvendintos be nepagrįsto vėlavimo (šiuo klausimu žr. 2017 m. liepos 26 d. Sprendimo *Mengesteab*, C-670/16, EU:C:2017:587, 53 ir 54 punktus; 2017 m. spalio 25 d. Sprendimo *Shiri*, C-201/16, EU:C:2017:805, 31 punktą ir 2018 m. sausio 25 d. Sprendimo *Hasan*, C-360/16, EU:C:2018:35, 62 punktą).

70 Šie keli imperatyvūs terminai rodo, kaip Sąjungos teisės aktų leidėjui svarbu, kad būtų kuo greičiau nustatyta valstybė narė, atsakinga už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, ir tai, kad, atsižvelgiant į tikslą užtikrinti veiksmingą galimybę pradėti tarptautinės apsaugos suteikimo procedūras ir netrukdyti siekiui, kad tarptautinės apsaugos prašymai būtų nagrinėjami greitai, jam svarbu, kad šie prašymai, jei reikia, būtų išnagrinėti kitoje valstybėje narėje nei ta, kuri pripažinta atsakinga pagal šio reglamento III skyriuje nustatytus kriterijus.

71 Būtent atsižvelgiant į šias išvadas reikia nagrinėti prejudicinius klausimus, susijusius su terminais, taikomais pakartotinio nagrinėjimo procedūroje, numatytoje Įgyvendinimo reglamento 5 straipsnio 2 dalyje, kaip jie performuluoti šio sprendimo 56 punkte.

72 Pagal Įgyvendinimo reglamento 5 straipsnio 2 dalį, jei, prašančios valstybės narės nuomone, toks atsisakymas perimti savo žinion tarptautinės apsaugos prašytoją arba jį atsiimti paremtas neteisingu įvertinimu arba jeigu ji gali pateikti papildomų įrodymų, ji gali prašyti pakartotinai nagrinėti jos prašymą perimti savo žinion arba atsiimti. Tai turi būti atlikta ne vėliau kaip per tris savaites gavus neigiamą prašomos valstybės narės atsakymą. Pastaroji turi stengtis atsakyti per dvi savaites. Bet kuriuo atveju ši papildoma procedūra neturi viršyti terminų, nustatytų reglamento „Dublinas II“ 18 straipsnio 1 ir 6 dalyse ir 20 straipsnio 1 dalies b punkte, kurie dabar atitinka numatytuosius reglamento „Dublinas III“ 22 straipsnio 1 ir 6 dalyse ir 25 straipsnio 1 dalyje.

73 Reikia konstatuoti, kad, kaip matyti iš Įgyvendinimo reglamento 5 straipsnio 2 dalies, galimybė prašančiajai valstybei narei kreiptis į prašomą valstybę narę su pakartotinio nagrinėjimo prašymu po to, kai pastaroji pateikė neigiamą atsakymą į prašymą perimti savo žinion arba atsiimti, yra „papildoma“ procedūra. Įgyvendinimo reglamentu, kaip įtvirtinta jo 1 konstatuojamojoje dalyje, siekiama užtikrinti veiksmingą reglamento „Dublinas II“, kuris buvo panaikintas ir pakeistas reglamentu „Dublinas III“, įgyvendinimą, todėl Įgyvendinimo reglamento 5 straipsnio 2 dalies nuostata turi būti aiškinama pagal reglamento „Dublinas III“ nuostatas ir juo siekiamus tikslus.

74 Taigi Įgyvendinimo reglamento 5 straipsnio 2 dalį reikia aiškinti taip, kad papildomos pakartotinio nagrinėjimo procedūros, kuri yra neprivaloma procedūra, trukmė turi būti griežtai ribojama ir nuspėjama, siekiant tiek teisinio saugumo visoms suinteresuotosioms šalims, tiek užtikrinti jo suderinamumą su reglamente „Dublinas III“ įtvirtinta tikslaus laiko sistema ir nepakeisti šiuo reglamentu siekiamo tikslo greitai išnagrinėti tarptautinės apsaugos prašymus. Neribotos trukmės pakartotinio nagrinėjimo procedūra, po kurios liktų neatsakyta į klausimą, kuri valstybė narė yra atsakinga už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, ir gerokai, galbūt net neribotai, uždelstas tokio prašymo nagrinėjimas yra nesuderinama su greitumo tikslu.

75 Šis tikslas, kuriuo grindžiama ir Įgyvendinimo reglamento 5 straipsnio 2 dalis, remiantis šios nuostatos formuluote, reiškia griežtą laiko ribojimą, kai prašančiajai valstybei narei pakartotinio nagrinėjimo prašymui pateikti nustatytas trijų savaičių terminas, o prašomai valstybei narei – dviejų savaičių terminas atsakyti į šį prašymą.

76 Taigi, pirma, iš Įgyvendinimo reglamento 5 straipsnio 2 dalies antro sakinio aiškiai matyti, kad šio 5 straipsnio 2 dalyje numatyta galimybe prašančiajai valstybei narei kreiptis į prašomą valstybė narę su prašymu pakartotinai išnagrinėti jos prašymą perimti savo žinion arba atsiimti turi būti pasinaudojama per tris savaites gavus neigiamą pastarosios atsakymą. Iš to išplaukia, kad, pasibaigus šiam terminui, prašančioji valstybė narė praranda šią teisę.

77 Antra, kiek tai susiję su terminu, per kurį prašomoji valstybė narė turi atsakyti į pakartotinio nagrinėjimo prašymą, Įgyvendinimo reglamento 5 straipsnio 2 dalies trečiame sakinyje nustatyta, kad ši valstybė turi stengtis atsakyti per dvi savaites. Šia nuostata siekiama skatinti prašomą valstybę narę lojaliai bendradarbiauti su prašančiąja valstybe nare ir per nustatytą terminą pakartotinai išnagrinėti pastarosios valstybės narės prašymą perimti atitinkamą asmenį savo žinion arba jį atsiimti, tačiau juo nesiekiama teisiškai įpareigoti atsakyti į pakartotinio nagrinėjimo prašymą, nustatant, kad priešingu atveju jai tektų atsakomybė už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą.

78 Šią išvadą patvirtina aplinkybė, kad, priešingai nei reglamento „Dublinas III“ 22 straipsnio 7 dalyje ir 25 straipsnio 2 dalyje, Įgyvendinimo reglamento 5 straipsnio 2 dalyje nenumatyta, kad, per dvi savaites nepateikus atsakymo, tai reikštų, kad su prašymu sutinkama ir prisiimama pareiga perimti savo žinion arba atsiimti atitinkamą asmenį.

79 Tokios pasekmės negali būti numatytos tokiu atveju, jeigu prašoma valstybė narė ne vėliau kaip per vieno mėnesio terminą, numatytą reglamento „Dublinas III“ 25 straipsnio 1 dalyje, kurią prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodė savo antruosiuose klausimuose, nepateikia atsakymo į prašančiosios valstybės narės pakartotinio nagrinėjimo prašymą. Kitoks aiškinimas iš tikrųjų prieštarautų pačiam Įgyvendinimo reglamento 5 straipsnio 2 dalies tekstui, kurio paskutiniame sakinyje aiškiai numatyta, kad dėl papildomos pakartotinio nagrinėjimo procedūros reglamento „Dublinas III“ 22 straipsnio 1 ir 6 dalyse ir 25 straipsnio 1 dalyje prašomai valstybei narei atsakyti į prašymą perimti savo žinion arba atsiimti nustatyti terminai, kurių iš esmės buvo laikomasi tada, kai prašančioji valstybė narė prašė pakartotinai išnagrinėti, nėra skaičiuojami iš naujo.

80 Taigi iš Įgyvendinimo reglamento 5 straipsnio 2 dalies matyti, kad tais atvejais, kai prašoma valstybė narė, atlikusi reikalingus patikrinimus, į prašymą perimti savo žinion arba atsiimti pateikė neigiamą atsakymą per tam reglamente „Dublinas III“ nustatytus terminus, papildoma pakartotinio nagrinėjimo procedūra negali sukelti pasekmių, numatytų šio reglamento 22 straipsnio 7 dalyje ir 25 straipsnio 2 dalyje.

81 Trečia, kalbant apie klausimą, tad kokia yra Įgyvendinimo reglamento 5 straipsnio 2 dalies trečiame sakinyje numatyto dviejų savaičių termino taikymo sritis ir kokios pasekmes atsiranda jam pasibaigus, reikia priminti, kad, kaip buvo nurodyta šio sprendimo 73 punkte, ši nuostata turi būti aiškinama atsižvelgiant į Reglamento „Dublinas III“ nuostatas ir juo siekiamus tikslus, visų pirma įtvirtinti aiškų ir veiksmingą būdą, kuris leistų greitai nustatyti už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą atsakingą valstybę narę, kad būtų galima garantuoti veiksmingą galimybę pradėti tokios apsaugos suteikimo procedūras ir nepakenkti siekiui greitai nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymus, nurodytam šio reglamento 4 ir 5 konstatuojamosiose dalyse.

82 Vis dėlto šio reglamento „Dublinas III“ tikslo nebūtų laikomasi Įgyvendinimo reglamento 5 straipsnio 2 dalį aiškinant taip, kad šioje nuostatoje dviejų savaičių terminas numatytas tik kaip rekomendacinis, taigi papildomai pakartotinio nagrinėjimo procedūrai nėra nustatytas joks atsakymo terminas arba

nustatytas tik „pagrįstas“ atsakymo terminas, kurio trukmė iš anksto nėra nustatyta (į kurį daroma nuoroda trečiuosiuose ir ketvirtuosiuose prejudiciniuose klausimuose); juos nacionaliniai teismai turi įvertinti kiekvienu konkrečiu atveju, atsižvelgdami į visas bylos aplinkybes.

83 Iš tiesų, taikant tokį „pagrįstą“ atsakymo terminą atsirastų didelis teisinis nesaugumas, nes tiek suinteresuotų valstybių narių administracijoms, tiek tarptautinės apsaugos prašytojams būtų neįmanoma tam tikroje situacijoje iš anksto nustatyti tikslią to termino trukmę ir dėl to tiems tarptautinės apsaugos prašytojams tektų kreiptis į nacionalinius teismus, kad šie patikrintų, ar laikomasi to termino, todėl būtų skatinamas bylinėjimasis teisme, o dėl šios priežasties savo ruožtu būtų delsiama nustatyti, kuri valstybė narė yra atsakinga už pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą.

84 Taigi Įgyvendinimo reglamento 5 straipsnio 2 dalies aiškinimas taip, kad papildoma pakartotinio nagrinėjimo procedūra turėtų būti apibrėžta tik „pagrįstu“ atsakymo terminu, kurio galiojimo trukmė nėra iš anksto nustatyta, prieštarautų reglamento „Dublinas III“ tikslams, be to, būtų nesuderinamas su bendra perėmimo savo žinion ir atsiėmimo sistema, kaip ji suprantama pagal šį reglamentą, kurią Sąjungos teisės aktų leidėjas pasirūpino apibrėžti, nustatydamas aiškius, nuspėjamus ir palyginti trumpus terminus.

85 Taip pat šiuo klausimu svarbu pažymėti, kad šios bylos skiriasi nuo tų, kuriose Teisingumo Teismas taikė sąvoką „pagrįstas terminas“. Iš tikrųjų, nors pastarosioms byloms buvo būdinga tai, kad nebuvo Sąjungos teisės nuostatos, nustatančios konkretų nagrinėjamą terminą (žr., be kita ko, 2013 m. vasario 28 d. Sprendimo *Réexamen Arango Jaramillo ir kt. prieš EIB*, C-334/12 RX-II, EU:C:2013:134, 5, 28 ir 33 punktus; 2015 m. liepos 16 d. Sprendimo *Lanigan*, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 44 ir 48 punktus; 2016 m. balandžio 5 d. Sprendimo *Aranyosi ir Căldăraru*, C-404/15 ir C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 97 ir 104 punktus; 2016 m. birželio 14 d. Sprendimo *Marchiani / Parlamentas*, C-566/14 P, EU:C:2016:437, 89 ir 95–97 punktus; 2017 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *Khir Amayry*, C-60/16, EU:C:2017:675, 41 punktą; 2018 m. balandžio 12 d. Sprendimo *A ir S*, C-550/16, EU:C:2018:248, 45 ir 61 punktus ir 2018 m. birželio 27 d. Sprendimo *Diallo*, C-246/17, EU:C:2018:499, 58 ir 69 punktus), Įgyvendinimo reglamento 5 straipsnio 2 dalyje Komisija numatė tikslų dviejų savaičių terminą, per kurį prašoma valstybė narė privalo atsakyti į prašančiosios valstybės narės pateiktą pakartotinio nagrinėjimo prašymą.

86 Šiomis aplinkybėmis Įgyvendinimo reglamento 5 straipsnio 2 dalies trečią sakinį reikia aiškinti taip, kad, pasibaigus šioje nuostatoje numatytam dviejų savaičių terminui, galutinai užbaigiama papildoma pakartotinio nagrinėjimo procedūra, nepaisant to, ar prašomoji valstybė narė per šį terminą atsako į prašančiosios valstybės narės pakartotinio nagrinėjimo prašymą, ar ne.

87 Taigi, prašančioji valstybė narė, išskyrus atvejus, kai jai dar lieka laiko, kad galėtų pateikti naują prašymą perimti savo žinion arba atsiimti per reglamento „Dublinas III“ 21 straipsnio 1 dalyje ir 23 straipsnio 2 dalyje tuo tikslu numatytus imperatyvius terminus, turi būti laikoma atsakinga už atitinkamo tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą.

88 Ketvirta, reikia pažymėti, kad atitinkamai reglamento „Dublinas III“ 22 straipsnio 1 ir 6 dalyse arba 25 straipsnio 1 dalyje numatytas atsakymo terminas neturi įtakos skaičiuojant papildomos pakartotinio nagrinėjimo procedūros terminus. Iš tikrųjų Įgyvendinimo reglamento 5 straipsnio 2 dalies aiškinimas taip, kad ši procedūra galėtų vykti tik laikantis šių reglamento „Dublinas III“ nuostatose apibrėžtų ribų, todėl ją galima taikyti, tik jei prašoma valstybė narė nepraleidžia termino pateikti savo atsakymą į prašymą perimti savo žinion ar atsiimti, reikštų, kad praktiškai iš esmės būtų užkertamas kelias taikyti minėtą procedūrą, todėl toks aiškinimas negali būti laikomas tinkamu įgyvendinant reglamentą „Dublinas III“.

89 Taigi prašančioji valstybė narė turi teisę per Įgyvendinimo reglamento 5 straipsnio 2 dalies antrame sakinyje nustatytą trijų savaičių terminą, skaičiuojamą nuo neigiamo prašomos valstybės narės atsakymo, siųsti prašomai valstybei narei pakartotinio nagrinėjimo prašymą, net jei Įgyvendinimo reglamento 5 straipsnio 2 dalies trečiame sakinyje nustatytas dviejų savaičių šios papildomos pakartotinio nagrinėjimo procedūros terminas pasibaigia po reglamento „Dublinas III“ 22 straipsnio 1 ir 6 dalyse ar šio reglamento 25 straipsnio 1 dalyje nustatytų terminų.

90 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktus klausimus reikia atsakyti taip:

– įgyvendinimo reglamento 5 straipsnio 2 dalis aiškintina taip, kad, nustatant valstybę narę, atsakingą už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, valstybė narė, kuri gavo prašymą perimti savo žinion arba atsiimti pagal reglamento „Dublinas III“ 21 arba 23 straipsnį ir kuri atlikusi reikiamus patikrinimus pateikė neigiamą atsakymą per šio reglamento 22 arba 25 straipsnyje nustatytus terminus, o vėliau gavo pakartotinio nagrinėjimo prašymą pagal 5 straipsnio 2 dalį, turi siekti, vadovaudamasi lojalaus bendradarbiavimo principu, į jį atsakyti per dvi savaites,

– jeigu prašoma valstybė narė neatsako per dvi savaites į minėtą prašymą, papildoma pakartotinio nagrinėjimo prašymo procedūra yra galutinai baigta, todėl pasibaigus šiam terminui prašančioji valstybė narė turi būti laikoma atsakinga už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, išskyrus atvejus, kai jai dar lieka laiko pateikti naują prašymą perimti savo žinion arba atsiimti per reglamento „Dublinas III“ 21 straipsnio 1 dalyje ir 23 straipsnio 2 dalyje tuo tikslu numatytus imperatyvius terminus.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

91 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

2003 m. rugsėjo 2 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1560/2003, nustatančio išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 343/2003, nustatančio valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio vienoje iš valstybių narių pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijus ir mechanizmus, taikymo taisykles, iš dalies pakeisto 2014 m. sausio 30 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 118/2014, 5 straipsnio 2 dalį reikia aiškinti taip, kad, nustatant valstybę narę, atsakingą už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, valstybė narė, kuri gavo prašymą perimti savo žinion arba atsiimti pagal 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai, 21 arba 23 straipsnį ir kuri atlikusi reikiamus patikrinimus pateikė neigiamą atsakymą per pastarojo reglamento 22 arba 25 straipsnyje nustatytus terminus, o vėliau gavo pakartotinio nagrinėjimo prašymą pagal minėto 5 straipsnio 2 dalį, turi siekti, vadovaudamasi lojalaus bendradarbiavimo principu, į jį atsakyti per dvi savaites.

Jeigu prašoma valstybė narė neatsako per dvi savaites į minėtą prašymą, papildoma pakartotinio nagrinėjimo prašymo procedūra yra galutinai baigta, todėl pasibaigus šiam terminui prašančioji valstybė narė turi būti laikoma atsakinga už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, išskyrus atvejus, kai jai dar lieka laiko pateikti naują prašymą perimti savo žinion arba atsiimti per Reglamento Nr. 604/2013 21 straipsnio 1 dalyje ir 23 straipsnio 2 dalyje tuo tikslu numatytus imperatyvius terminus.

Parašai.